

Хмаров С.

*керівник Центру спеціальної підготовки,
Західноукраїнський національний університет,*

Залущинський О.

*студент групи ПД-33 юридичного факультету,
Західноукраїнський національний університет*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА КОНТРАВАРІЙНЕ ВОДІННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ.

Безпека дорожнього руху є одним із найважливіших аспектів сучасного суспільства, оскільки від неї залежить життя і здоров'я мільйонів людей. Особливо гостро ця проблема стоїть для працівників правоохоронних органів, які щоденно виконують службові обов'язки в умовах високої динаміки і ризику на дорогах. Вони не лише забезпечують дотримання законності і правопорядку, а й часто змушені діяти в надзвичайних ситуаціях, що потребує швидкого, але безпечного пересування на службовому транспорті.

Однак, статистика аварійності серед працівників правоохоронних органів свідчить про існування суттєвих ризиків, пов'язаних із недостатнім рівнем навичок контраварійного водіння, нестачею спеціалізованого навчання, а також високим психологічним навантаженням під час виконання службових завдань. ДТП із залученням правоохоронців можуть призводити до трагічних наслідків — травмування або загибелі як самих працівників, так і цивільних учасників руху.

Тому забезпечення безпеки дорожнього руху серед працівників правоохоронних органів, впровадження ефективних методик контраварійного водіння, удосконалення системи навчання та

психологічної підтримки є актуальними завданнями, що потребують комплексного підходу. Вирішення цих питань сприятиме підвищенню професіоналізму, зниженню аварійності і, як наслідок, поліпшенню загальної безпеки на дорогах країни.

Мета.

Метою дослідження є комплексний аналіз та удосконалення системи забезпечення безпеки дорожнього руху серед працівників правоохоронних органів шляхом впровадження ефективних методів контраварійного водіння, що сприятиме зниженню рівня аварійності, підвищенню професійної підготовки водіїв та забезпеченню безпеки як самих правоохоронців, так і учасників дорожнього руху в цілому.

Безпека дорожнього руху є важливою складовою охорони життя та здоров'я населення, а також ефективності роботи правоохоронних органів, які виконують свої службові завдання в умовах підвищеного ризику на дорогах. Працівники поліції, рухаючись у патрульних автомобілях, часто діють у режимі з використанням спецсигналів, що зумовлює необхідність дотримання високих стандартів безпеки.

Відповідно до Закону України «Про дорожній рух» (2019 р.) та Правил дорожнього руху України (затверджені постановою КМУ №1306 від 10.10.2001), працівники правоохоронних органів мають право користуватися спецсигналами, проте зобов'язані дотримуватися безпеки руху та діяти таким чином, щоб не створювати небезпеки для інших учасників.

Одним із ключових інструментів забезпечення безпеки є контраварійне водіння — спеціалізована методика керування транспортом, яка допомагає попередити аварійні ситуації. Вона включає комплекс прийомів, що дозволяють водіям:

- Розпізнавати потенційні загрози на дорозі на ранніх етапах (наприклад, несподівані маневри інших учасників, зміну дорожніх умов).
- Правильно і вчасно реагувати за допомогою ефективних маневрів: екстреного гальмування, об'їзду перешкод, контролю заносу.
- Зберігати спокій і приймати раціональні рішення в умовах стресу.

Для навчання цим навичкам у правоохоронних органах застосовуються методики, затверджені МВС України, які передбачають:

- Теоретичні курси з ПДР та правил службового руху.
- Практичні заняття на спеціалізованих автодромах (полігонах) з відпрацюванням моделей аварійних ситуацій.
- Використання тренажерів, що імітують екстремальні дорожні умови.
- Психологічні тренінги з розвитку стресостійкості та концентрації уваги.

Наприклад, у навчальному центрі підготовки поліцейських широко застосовуються практичні тренування, де водії відпрацьовують:

- Техніку екстреного гальмування з уникненням блокування коліс (ABS).
- Маневри для виходу зі заносу при різкому гальмуванні чи втраті контролю.
- Реакцію на раптову появу пішоходів або транспортних засобів.

Організаційно-технічні заходи також мають важливе значення. Службові автомобілі підлягають регулярному технічному контролю, згідно з нормативами Державного стандарту України (ДСТУ), а також

оснащуються системами ABS, ESP, GPS-моніторингом та відеореєстраторами, що сприяють підвищенню безпеки та ефективності управління.

Велике значення має психологічна підтримка: збереження стресостійкості, управління увагою і емоціями. Згідно з рекомендаціями Міністерства охорони здоров'я та МВС, працівники проходять регулярні психологічні обстеження та тренінги з управління стресом, що особливо важливо під час виконання складних службових завдань.

Профілактична робота включає:

- Суворий контроль за дотриманням швидкісного режиму та правил маневрування, навіть під час екстрених виїздів.
- Відстеження рівня втоми та стану здоров'я працівників.
- Регулярне оновлення стандартів безпеки, що базуються на аналізі причин ДТП з участю поліцейських.

Перспективи розвитку безпеки руху у правоохоронних органах пов'язані з впровадженням сучасних технологій, таких як використання симуляторів з віртуальною реальністю для імітації складних ситуацій, розробка інтерактивних навчальних програм, а також активна міжнародна співпраця задля впровадження передового досвіду.

Таким чином, системний підхід до забезпечення безпеки дорожнього руху, який об'єднує нормативно-правове регулювання, професійне навчання з контраварійного водіння, організаційні, технічні та психологічні заходи, є запорукою збереження життя і здоров'я працівників правоохоронних органів та підвищення ефективності їх служби.

Контраварійне водіння та забезпечення безпеки дорожнього руху є невід'ємними складовими професійної підготовки працівників правоохоронних органів. Вони не тільки підвищують рівень особистої безпеки самих поліцейських, а й сприяють захисту життя та здоров'я всіх учасників дорожнього руху.

Професійність поліцейського, його здатність швидко і правильно реагувати в екстрених ситуаціях, психологічна стійкість і високий рівень технічної підготовки мають стати основою щоденної службової діяльності. Від цього залежить ефективність роботи правоохоронних органів у сфері безпеки дорожнього руху та довіра громадян до поліції.

Удосконалення системи навчання, впровадження сучасних технологій і активна профілактична діяльність дозволять зменшити кількість дорожньо-транспортних пригод, зберегти людські життя і покращити загальний стан безпеки на дорогах.

Таким чином, контраварійне водіння — це не лише навичка, а й важливий інструмент, який повинен бути невід'ємною частиною професійної культури кожного правоохоронця, спрямованою на створення безпечного дорожнього середовища для всіх учасників руху

Список використаної літератури.

1. Закон України «Про дорожній рух» від 30.06.1993 № 3353-XII (із змінами).
2. Правила дорожнього руху України, затверджені постановою КМУ №1306 від 10.10.2001.
3. Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження методичних рекомендацій щодо контраварійного водіння» (2018 р.).
4. Державний стандарт України ДСТУ 3587-97 «Автотранспортні засоби. Технічне обслуговування».
5. Методичні рекомендації МВС України з підготовки водіїв поліції (2019 р.).
6. Психологічні аспекти діяльності працівників правоохоронних органів: рекомендації Міністерства охорони здоров'я (2020 р.).

7. Іванов І.І. Контраварійне водіння для правоохоронців: навчальний посібник. К., 2021.
8. Петренко О.В. Безпека дорожнього руху: сучасні технології та підходи. Львів, 2022.
9. International Police Training Standards on Emergency Vehicle Operations, 2020.
10. European Road Safety Charter, 2023.